

E V R I P I D I S
P O E T A E T R A G I C I
A L C E S T I S,

Georgio Buchanano Scoto
interprete.

L V T E T I A E,

Ex officina Michaëlis Vascofani, uia Iacobæa,
ad insigne Fontis.

M. D. LVI.

EX PRIVILEGIO REGIS.

PRIVILEGIUM.

CAVTVM est auctoritate Regia, ne quis alius præter Vascosanum, hanc Euripidis Tragædiam Georgio Buchananano Scoto interprete, ante decennium in hoc Fræciæ Regno imprimat, nèue alibi impressam uēdat, sub pœna in sanctione æstimata, ac librorum amissione. Lutetia Parisiorum, VII. Idus Feb. M. D. LIII.

Ex mandato HENRICI. II. Francorum Regis, D.
Renato Baillet, libellorum supplicum in Regia magistro, præfente.

Mahieu.

Impressum Lutetia, mense Decembri, M. D. LVI.

AD ILLVSTRISS. PRINCIPEM

D. Margaritam Henrici secundi Frácorum

Regis sororem, in Alcestin

Præfatio.

Alcestin Euripidis ante aliquot annos à me Latinam factam, ad te potissimū, Margarita principum optima, censui mittendam. Nec id ea modò causa feci, qua cæteri ferè solent, qui hoc tēpore in scribēdo aliquid aut possunt, aut audent: ut uidelicet hac prærogatiua freti, aliorū iudicia minus reformident, & autoritate nominis tui aduersus calumniātium malignitatem se tueātur: sed quòd huius fabulæ lectionem tibi multis de causis non ingratam fore sperabam. Est enim orationis genere leni, & æquabili, & quod Euripidis proprium est, suauis: parricidij uerò & ueneficij, & reliquorū, quibus alię Tragœdię plenæ sunt, scelerum, nulla prorsus hīc mentio, nullum omninò uestigium. Contrà uerò coniugalis amoris, pietatis, humanitatis, & aliorum officiorum ad eò plena sunt omnia, ut non uerear hanc fabulam comparare cum libris eorum philosophorum, qui ex professo uirtutis præcepta tradiderunt: ac nescio an etiam præferre debeam. Actio enim rerum sermone & spiritu penè animata, acrius quàm nuda præcepta sensus impellit, & facilius in ani-

A ij

mos influit & illabitur : atque ubi illapsum fuerit, firmitus hæret, & quasi radices agit. Quòd si quis minus ad te pertinere credat ista, quòd eò iam in omni uirtutis genere sis progressa, ut non sis alienis exemplis confirmanda, sed alios tuo exemplo ad uirtutem prouoces, fallitur uehementer meo quidem iudicio: præcepta enim officiorum, & rerum præclarè gestarum memoria, aliis fortassis utiliora erunt, qui ea legunt, ut uelut ad normam suos mores eò dirigant: illis certè iucundissima esse debent, qui iam perfuncti discendi, & imitandi laboribus, sub aliena persona suas laudes citra omnem adulationis suspensionem legunt. habet enim hæc fabula, quantum ego quidem iudicare possum, earum uirtutum, quas in te nō minus libenter agnoscimus, quàm in Alcestide legentes miramur, ad eò expressam imaginem, ut quoties eam in manus sumas, toties tuarum tibi uirtutum in mentem ueniat necesse est. eam cū laudari audies, de tuis moribus iudicium fieri existimes. Eam igitur ad te ut dixi, mittimus. Quòd si audacius, à me factum uideatur, eam tu potissimum culpā præstes oportet: quæ me tua autoritate ad scribendum impulisti, & in arenam productum omni fauoris genere prosequeris, & foues. Vale.

ALCESTIDIS ARGVMENTVM.

Vm iam moriturus esset Admetus, Apollo à Parcis impetrauit ei, ut quantum uixisset, alterum tantum uiueret, si alium daret, qui pro se moreretur. Parens autem uterque cùm hanc pro filio moriendi conditionem recusasset, Alcestis uxor se obtulit. Paucos uerò post dies cùm ea incidisset calamitas, Hercules aduenit. Is edoctus ab uno ministrorum, quæ Alcestidi cōtigerant, ad sepulchrum profectus, Mortē abegit: mulierem ueste obnubit: atque Admetum orat, ut eam à se acceptam seruet. Affirmabat enim sibi, cū lucta uicisset, eam præmio datam. Id cùm abnueret Admetus, detectam ei, quam lugebat, ostendit uxorem.

A iij

PERSONAE TRAGOEDIAE.

Apollo.
Thanatos.
Chorus.
Semichorion.
Ancilla Alcest.
Alcestis.

Seruus.
Admetus.
Eumelius.
Hercules.
Pheres.

4

E V R I P I D I S
P O E T A E T R A G I C I
A L C E S T I S ,

Georgio Buchanano Scoto
interprete.

A P O L L O .

Tecta chara Regis Admeti, in
quibus

Conuictor esse pertuli seruis
Deus.

Huc me coegit, filium Aescu-
lapium

Flammis trisulcis cùm peremit Iupiter.

E go impotenti sæuus ira fulminis

Fabros Cyclopas perimo: pœnas ut darem ,

Mortalis esse me uiri seruum pater

Voluit. Profectus igitur huc, pecus hospitis

Paui, domúmque præstiti incolumem hætenus:

Vt sancta sancto quæ Pheretis filio

Pareret. Ipsum liberaui è faucibus

Leti imminentis præoccupans Parcas dolo.

Nanque annuerunt mihi Dææ, ut subducerem

Admetum ab Orco, & funus in præsentia

Aliud loco eius Manibus supponerem:

Cùmque ambiisset ille amicos, omnium

Expertus animos, patris, ac matris senis

EVRIPIDIS

Quæ peperit ipsum, nemo præter coniugem
 Inuentus unam est, sponte quæ prior mori
 Voluit, nec alma luce postea frui.
 Ea baiulatur nunc manus inter domi
 Frigente sensim corpore: hæc etenim dies
 Decreta fato est, morte uitam ut exuat.
 Sed funus hic ne polluat me, desero
 Charos penates. Mortuorum sed prope
 Thanatos sacerdos aduenit, sub tartara
 Rapturus illam. Tempori uerò huc adest,
 Hunc præstitutum mortis obseruans diem.

Th. Ha, ha, ha, ha.

Quid tibi tandem hic Phœbe negotij?
 Quid oberras hæc limina propter?
 Iterum iniurius es Diis stygiis,
 Quorum aboles ac tollis honores.
 Non sat erat tibi, morti Admeti
 Iniecisse moram arte dolosa
 Circunuentis Parcsi. Iterum
 Arcitenentem cur modo dextram
 Armatus ades Pelix obseruans
 Natam, quæ pro coniuge charo est
 Pollicita mori?

Ap. Bono animo es, æquum, iusque, fâsque poscimus.

Th. Quorsum igitur arcu, iusta si petis, est opus?

Ap. Hæc arma semper ferre consuetum est mihi.

Th. Opemque ferre præter æquum his ædibus?

Ap. Hominis amici mihi dolori est calamitas.

Th. Etiam hoc secundo fraudor abs te funere?

Ap.

Ap. A t qui nec illud abstuli inuito tibi.

Th. C ur uiuit ergo, nec apud inferos agit ?

Ap. S pōnsæ redemptus morte, quam tu nunc petis.

Th. E t quam silentes mortuam ad manes agam.

Ap. P erge, aufer: etenim nescio an persuasero.

Th. M i: munus ipsum cuius est occidere.

Ap. M inimè, morantes morte sed tollere senes.

Th. Q uò uerba spectent, & uoluntas tua, scio.

Ap. A lcestdi ergo non licet senio frui.

Th. N on licet. Honores, Phœbe, nos etiam iuuant.

Ap. N il præter animam poteris unam tollere.

Th. E x morte iuuenum maius accedet decus.

Ap. A t uetula moriens ditius tumulabitur.

Th. L ex hæc rem habentes, Phœbe, solos respicit.

Ap. Q uid? tu Sophistes insciis nobis eras.

Th. R es ampla quibus est, redimerent mortis moras.

Ap. N on ergo uisum est tibi facere gratum hîc mihi?

Th. M inimè. Ipse morum non meorum ignarus es.

Ap. Q uos nec deorum, nec hominum ullus diligit.

Th. H aud cuncta poteris præter æquum consequi.

Ap. A t reprimetur ista sæua immanitas

Q uamlibet acerba: talis accedet domum

P heretis hospes imperante Eurystheo

T hrace ab niuosa quadriugos abducere.

A cceptus hospes ille in Admeti domum

V i tollet istam fœminam tibi, neque

H anc à me inibus gratiam: & cùm ingratiis

E adem peregeris, odio esse haud defines.

Th. V t multa dicas, nil tamen profeceris.

B.

EVRIPIDIS

Hæc mulier Orci pallidam uiset domum.

Properoque ad ipsam, ut ense delibem comam.

Damnatus ille Manibus deis erit,

Cuicumque ferrum hoc uerticem libauerit.

Chor. Quæ pro foribus taciturna quies?

Cur conticuit domus Admeti?

Sem. Nullus adest qui narret amicus.

An lugenda est filia Peliae

Alcestis ceu mortua, an aura

Fruitur supera, quæ optima longè

Mihi quæ, & cunctis fœmina uisa est

In coniugem fuisse?

Sem. Audit ne quisquam lachrymarum, aut plâctuum

Sonum per ædes, flentium aut suspiria?

Sem. Minimè. sed neque famulûm quîquam

Ad uestibulum est. Vtinam ô Pæan,

Auxiliator in hac clade adsis,

Atque salutaris aspicere.

Sem. Nec tacita domus defuncta esset

Dolina: nec clam condita tumulo est.

Sem. Vnde? haud uideo quid te recreet.

Sem. Tâmen probam clam populo Admetus

Coniugem humasset funere uili?

Sem. Nec ante portas conspicio

Fontanæ aquæ lauachra, ceu

Ad mortuorum ianuas

Assuevit: haud propter fores

Abscissa coma est, posita in luctu

Quæ funereo cæditur, usquam

Neque

N eque uirgineum perstrepat agmen.

Sem. A tqui hæc fuerat præscripta dies,
Qua tenebrosum uiferet orcum .

Sem. Quorsum hæc memoras ?

Sem. P upugisti cor, pupugisti animum .

Chor. C ùm bonos Parcæ rapiunt seueræ,
Qui bonus uixit teneris ab annis,
I ure eos luget. Neque enim Chimeræ
A rua si remis adeas, uel æstu
S emper arentes Garamantum arenas,
T emplaque Ammonis miseræ, prece umbras
F aucibus tetri rapies ab orci .
M ors gradu tristis properat citato :
N ec focos iuxta uideo Deorum,
Quem sacerdotum precibus fatigem .
S i modò argutis oculis decorus
F ilius Phœbi hac frueretur aura,
I lla desertis Stygiis tenebris,
N octis & portis Acheronte ab ipso
V iua rediret .
N anque defunctos reuocabat orco,
A ntequam teli trifido timendus
I upiter sæuos iaculatus ignes,
P erculit illum.
N ulla spes uitæ reliqua est. peregit
C uncta Rex: omnes pecudum cruentis
S tragibus Diuûm cumulantur aræ.
N ec mali est usquam fuga certa certi .
S ed uida lachrymis quæpiam egreditur domo

B ij

EVRIPIDIS

A ncilla. Miserum me, quid afferet noui?
 V eniam meretur luctus hic, si quicquam heris
 A ccidit acerbum. Scire at illud gestio,
 V ita fruatur mulier, an iam perierit.

Anc. V iuam uocare, & mortuam pariter licet.

Ch. Q uî poterit idem uiuus esse & mortuus?

Anc. V ix ducit ægra spiritum ad thalami fores.

Ch. V xore quali qualis orbabere miser?

Anc. I am coniuge orbus dominus istud sentiet.

Ch. N ec spes salutis ulla restat amplius.

Anc. F ati prementis instat illi terminus.

Ch. E rgo apparantur iusta ritè funeri?

Anc. M undus paratus est, quem humo condat simul.

Ch. P ræstante sese coniuge orbatum sciat,

S ub orbe cæli nulla qua melior fuit.

Anc. Q uidni? quis aliter sentiat? quî fœmina

P otuisset ulla facere gloriosius,

S uumque amorem prodere manifestius

E rga maritum, quàm suam si impenderit

V itam illi? at ista cuncta nouit ciuitas.

A t obstupesces, si modo audies, domi

Q uæ perpetrarit. Destinatum cùm diem

A desse sensit, lauta uiuo flumine

C orpus decorum cedrino ex armario

E fferit amictum: compta deinde splendide

M undo superbo constitit domesticam

V estam ante, tales ora soluens in preces:

O Dea, ego tristes abeo ad umbrarum domos.

T ibi aduoluta te precor nouissimùm

Orbos

O rbos tuere liberos: huic coniugem
C haram, maritum filia da splendidum.
N ec, uelut acerbo rapta mater funere est,
P ræcipitet illos parca præcox: sed sua in
P atria beati transigant, ac suauiter
I ucunda uitæ spatia. Cunctas Regiæ
A ccessit aras, supplicauit, singulas
F esta corona myrtæ cinxit comæ:
N ec ora fletu madida, nec suspirio
I ndice doloris, uis nec instantis mali
V ultus decori pristinum carpsit decus.
A t coniugalem ut attigit thalamum, ac torum
L achrymis profusis soluit ora talibus:
O lecte, ubi mihi morte quem redimo mea
S oluit pudorem uirginalem uir, uale.
N ec te quidem odi, me tametsi extinxeris.
N am dum recuso coniugem, & te prodere,
M orior. At alia te tenebit scæmina
N on castior, fortasse fortunatior.
T um deuoluta exosculatur lectulum,
T otumque inundat lachrymarum flumine.
V bi tandem abundè fletuum profuderat,
R euoluta strato ex ædibus se proripit.
A c sæpè thalamo egressa rediit denuo,
S upràque lectum denuò incubuit. Peplos
F lebant tenentes liberi: illa amplexibus
M odò hunc, modò illam comprimebat, scilicet
M oritura iam iam: flebili tota domo
F amuli tumultu fata lugebant heræ.

B iij

EVRIPIDIS

A t illa dextram singulis dedit, neque
 Quisquam inter omnes adeò contemptus fuit,
 Quem affata non sit mutuis sermonibus.
 A tque ista turbant nunc domum Admeti mala,
 Quæ morte poterat fugere: mortem dum fugit,
 N unc sempiternum sibi dolorem accersit.

Ch. H is ingemiscit igitur Admetus malis,
 Quem fata nupta diuidunt ab optima?

Anc. L uget profectò, coniugem charam tenens
 V lnis, rogansque morte ne se deserat:
 A bsurda poscens, quæque fieri non queant.
 T abescit illa, & languidum manus onus
 P roiecta inertis debilem etsi spiritum
 V ix fessa ducat, intueri solem auet,
 A lmæque lucis ultimo aspectu frui,
 V isura nunquam splendidum posthac iubar.
 S ed abeo, teque adesse nunciauero.
 N ec semper omnes Regibus ciues fauent,
 N ec rebus adsunt turbidis alacriter:
 A t tu uetustus amicus es meis heris.

Ch. O Dij, quæ fuga superest cladis?
 Quæ fuga fortis, quæ imminet aulæ?
 E xit ne aliquis? lacerémne comam?
 P ulló ne tegam corpus amictu?

Anc. C erta res est, certa, amici:
 S ed precemur numina.
 N am potestas est Deorum,
 V isque longè maxima.
 O Apollo sancte, cladis

Exitum

E xitum huius inueni.

A ffer,affer remedium nunc,

V t prius commentus es.

N unc ades salutifer:

P elle fatum lugubre.

D itis implacabilis

P ectus atrox mitiga.

Ch. H eu,heu.uæ,uæ.

O nate,natè Pheretis:Admete ô miser,

Qua clade premeris orbus ista coniuge?

P ateris ferro rem fugiendam,

E t grauiori clade piandam,

Quàm si laquei de trabe celsa

T ereti nectas uincula collo.

N on enim charam modò,at

C oniugem charissimam

H ac morientem luce uidebis.

S ed iam maritus ipse progreditur domo.

P heræa tellus ingemisce,illachryma.

O ptime longè fœmina morbo

C ontabescens Ditis ad umbras

S ub caua rapitur uiscera terræ.

N unquam thalamos plus lætitiæ,

Quàm tristitiæ ferre fatebor:

P artim id ueteris casibus æui

D octus,partim hac clade recenti

R egis,quem longè optima coniux

M orte relinquens,non finet unquam

D ehinc uitalem uiuere uitam.

EVRIPIDIS.

- Alc. O sol, lûxque diurna,
C œlestésque rotatæ
C eleri turbine nubes.
- Ad. M e, tēque miseros aspicit duos, tua
N il promerentes morte dignum cœlitus..
- Alc. O tellus, ô atria, thalami
O geniales patriæ Iolci.
- Ad. S uftolle teipsam ô misera, neu me deferas,
S ed flecte præcibus omnium dominos Deos..
- Alc. B is calmam uideo, uideo ratem :
A tque umbrarum portitor hærens
C onto accersit me properè Charon .
A ge festina. quæ causa moræ?
P ræsto cætera cuncta: moraris
N os sola, gradu celeri propera.
- Ad. H eu, nauigationem acerbam istam mihi
M emoras, malorum quanta nos moles premit.
- Alc. E ripit, eripit quidam tibi me
(N ònne uides) ad tecta silentum.
F ronte sub nigra lumina Pluto in-
tentat celer huc. Quid facis? aufer.
Q uod miserabilis iter infisto?
- Ad. A cerbum amicis, ac mihi, atque liberis,
Q ueis luctus hic est proprius, miserrimum.
- Alc. I am dimittite, dimittite me.
G enua labant. iam deponite me.
O culos densæ condunt tenebræ.
P ueri, ô pueri, iam uestra parens
N ulla est, nulla est iam uestra parens.

Valete

Valete nati, & lumen alium cernite.

Ad. Hec mihi: tristis vox ferit aures,

Ac morte mihi durior omni.

Ne me defere, ne per superos

Tolera. nam te lumine cassa

Vivere acerbum est. pendet ab una

Te mea mors, ac uita, ita nobis

Tui amor penitus fixus inhæret.

Alc. Admete, cernis quo in loco res sint meæ.

Quæ sentit animus, ante mortem proloqui

Volo. Salutem prætuli meæ tuam.

Per fata lucem cum liceret cernere,

Morior, fuisset cum integrum haud pro te mori:

Sed mihi maritum, quem luberet Thessalum

Eligere, sedes & beatas regio

Incolere luxu: abs reuulsa vivere

Renui orphanis cum liberis. uitæ meæ

Minimè peperi, ætate quamvis integra:

Cum, qui genuerat te pater, quæque peperit

Te prodidisset mater, auras linquere,

Quibus decorum iam per ætatem foret,

Et gloriosa morte vitam filio

Suo redimere, quippe quibus unicus eras,

Nec spem relictam procreandi liberos

Te functo haberent. Viveremus tu, ac ego.

Nec tu doleres solitudinem tori

Vidui, nec orbos educares liberos.

Sed hæc Deorum quando quispiam gradu

Hoc ire uoluit, sic eant. at gratiam

C

EVRIPIDIS

Hanc tu referto, quam peto, haud meritis parem:
 (Nam par rependi pretium animæ nullū potest)
 Sed quam ipse iustam dixeris, cū diligas
 Aequē, atque ego istos, si sapi, pueros, meae
 Domini face isti sint domus: nec liberis
 Induc nouercam feminam minus probam
 Parente, natis quæ manum impingat meis,
 Tuīque, liuor tristis ubi stimulos ciet.
 Vtique caue istud faxis oro. prioribus
 Inimica natis cū nouerca inducitur,
 Nihilo cruenta uipera est clementior.
 In patre magnum filius præsidium habet,
 Sermone cū quo mutuo possit frui.
 Tu, nata uerò quomodo educaberis
 In uirginali ætate honestè? quam tuo
 Nuptam parenti fors dabit, quæ nec nota
 Te fœdet ulla, nec tuas ipso in aditu
 Florentis æui nuptias contaminet?
 Neque elocabit mater unquam te, neque in
 Doloꝛe partus assidens solabitur,
 Vbi nil parentis charitate est suauius.
 Mori necesse est me: timori nec malum
 Cras istud, aut in tertium est mensis diem.
 Iam iam inter umbras luce cassas censeor.
 Valete, læti uiuite, at tu uir potes
 Te gloriari coniugem nactum optimam,
 Et uos, parentis optimæ uos filios.
 Chor. Bono animo es: huius polliceri hoc nomine
 Ego nil uerebor, mente ni prorsus caret.

Ad.

Ad. Ne metue, fient ista, fient. Nam mea
 V iua ut fuisti sola, sola mortua
 D icêre coniux: nec tuo ulla me loco
 S uum uocabit sponsa Theſſalis uirum:
 Q uamuis superbos generis enumeret auos,
 F ormæ decore quamlibet præfulgeat.
 S at liberorum est, liceat istis modò frui
 D eos precamur, quando te frui haud licet.
 Nec finietur luctus hic spatio annuo:
 S ed omne in æuum, quod supererit dehinc mihi,
 L ugebo. Matrem, que peperit, odio, ac patrem
 H abebo, amici quando uerbo, non re erant.
 T ibi ego salutem debeo, quæ pro mea
 A nima dedisti, quod homini est charissimum.
 N on iure, tali quando prius coniuge,
 D ura inter æuum transigam suspiria?
 N ec cœtus, aut æqualium contiuia
 P òst me iuuabunt: nec coronæ floræ,
 C antus ue dulces: nostra nec citharam manus
 D ehinc tanger unquam, nec Libyssæ ad tibiæ
 S onos canoros animus oblectabitur.
 N am cuncta uitæ tu abstulisti gaudia.
 Q uin & periti dextera artificis, tua
 I n lecto imago ficta collocabitur.
 A mplectar illam manibus, illi procidens
 T uum uocabo nomen, ulnis coniugem
 C haram tenere non tenens fingam tamen.
 E st ea uoluptas frigida: at molestiam
 A nimi leuabit, umbra me per somnia

Cij

EVRIPIDIS

Vtinam reuersa oblectet. Etiam lurida
 Sub nocte amicos suaue uultus cernere,
 Quocunque sese in tempore offerent. Mihi
 Si lingua adesset Orphei, & blandum melos
 Fururæ canendo pectus ut Proserpinæ,
 Duri uel Orci flecterem, ac reducerem
 Te, promptus irem: centiceps nec me canis,
 Nec qui silentes portitor manes uehit,
 Prohiberet, alium uiua per me denuò
 Donec uideres lumen. Illic mortua
 Nunc præstolare, donec illuc mortuum
 Me fata mittent, ac domum ambobus para,
 Vnà ut habitemus. Nam sepulchro corpora
 Vno imperabo collocari, & conseri
 Lateri latus te propter extensum meum:
 Nec ipsa mors me poterit abs te auellere,
 Quæ sola nobis usque fida inuenta sis.

Chor. Mœrore digna est. Itaque luctus particeps
 Huius ero, amicum uelut amico conuenit.

Alc. Ipsi hæc loquentem filij audistis patrem.
 Nullam deinceps spondet aliam coniugem
 Sibi fore, nec me luce cassam negliget.

Ad. Nunc asseuero id, atque perfectum dabo.

Alc. Cape pignus horum de mea pueros manu.

Ad. Accipio charum pignus è chara manu.

Alc. His tu puellis mater esto meo loco.

Ad. Te morte rapta cogit id necessitas.

Alc. Intereo, nati, par fuit cum uiuere.

Ad. Quænam futura est uita mihi superstiti?

Alc.

- Alc. Te mitigabit temporis longinquitas.
 Qui periit autem, in posterum iam fit nihil.
- Ad. Duc, duc me ad orcum per Deos tecum simul.
- Alc. In morte nostra sat superque cladis est.
- Ad. Sors sæua, quali uiduor abs te coniuge?
- Alc. At at tenebræ iam iam oboriuntur oculis.
- Ad. Perii profectò, si modò abs te deferor.
- Alc. Nil me putaris iam, uelut nusquam forem.
- Ad. Attolle uultus, liberos neu deferas.
- Alc. Non sponte certè, sed ualete, liberi.
- Ad. Oculos ad illos tolle, tolle, & aspice.
- Alc. Sum nulla posthac. Ad. Quid agis? ita me deferis?
- Ad. Valeto. Ad. Miseris heu perco miser modis.
- Ch. Perii, nec usquam est uxor Admeti amplius.
- Eum. Hæc mihi misero, periit mater.
 O pater, adiit manes: neque iam
 Dulci fruitur lumine solis.
 Me deferuit, me orbum infelix.
 Languidulos cerne oculos, rigidas
 Cerne manus. ô genitrix audi,
 Audi genitrix, ego te appello:
 Tua procliuis ad oscula pullus.
- Ad. Nil audientem, nil uidentem affare. ego,
 Vósque ambo, sæua clade perculsi sumus.
- Eum. Puer, ô genitor, matre orbatus,
 Solus deferor. ô me miseris
 Pressum æumnis, tæque sororem,
 Quam premit eadem fors. ô genitor,
 Infrugiferos, infrugiferos

E V R I P I D I S

T halamos nactus es : haud retigisti
H ac cum coniuge claustra senectæ.

P rius erepta est.te pereunte

G enitrix pariter domus euerſa eſt.

Chor. A dmete,clades has neceſſe eſt perpeti:

N ec primus es,nec ultimus mortalium

V xore uiduatus proba. Atque id cogita

N os uniuerſos eſſe morti obnoxios.

Ad. S cio. nec iſta me repente perculit

A E rumna : pridem præſcius malo premor.

S ed efferendæ funus huic parabitur.

A deſte, & alternante planctu lugubri

D ate iuſta. Diti dicite implacabili

P æana. Sceptris Theſſalum quiquis meis

P aret,mulieris huius ergo publicè

L ugere iubeo raſili tonſos coma,

P ulloque amictu. Quadriugosque iungite

C urrus: ſuperbam ſonipedum è collo iubam

T ondete ferro:tibiæ nuſquam ſonus

S trepat per urbem,uel ſuaui loquæ lyræ

B iſ luna ſenos donec orbes impleat.

N am neque cadauer hoc ſepeliam charius

V llum,nec in me paribus officiis,neque

H onoribus eam proſequi dignis queam,

Q uæ me redemit ſola morte uicaria.

Chor. O Pelix mihi nata,uale,

Q uæ orci habitas ſine ſole domos.

A t ſciat arbiter hoc Stygius

N igricomans Deus,atque ſenex

Por-

P ortitor exanimem populum
Qui uehit, & subigit residens
P upperatam celerem, mulier
O ptima longè Acherontis aquas,
O ptima fœmina transfuehitur
R ate biscalma.
P ieridum tu carmen alumnis
Decantabere diu: montigena
T e testudine septem nervis
Resonante canent, ac sine cithara
Memores reperent carmine laudes,
Cum redeuntis circulus anni
Mensem Spartæ Carneium iterat,
L unaque pernox uere benigno
P leno pernitet orbe decora.
I nque beatis diuitis agri
Decantabere semper Athenis.
T ales mors tua sufficit hymnos
V atibus. ô reuocare liceret
S i te superas rursus ad auras
E tenebrosis sedibus Orçi,
E Cocyti fluctibus, alno
E fluminea, quæ uehit umbras.
T u fœminei gloria sexus
S ola reperta es, coniugis Orco
Quæ mutata anima animam eriperes.
T erra leuis tibi sit super ossa.
Quòd si tedis uir tuus aliis
C aptus erit, mihi iure inuisus,

EVRIPIDIS

N atisque tuis deget, quando
 N ec tua mater, nec qui genuit
 T e senior pater, abdere uellent
 P ro nato sua corpora terra,
 N ec seruarint, etsi seris
 C andida sparsi tempora canis.
 A t tu primo in flore iuuentæ
 I uuenis redimens fata mariti
 D eferis auras. ô mihi talem
 V itæ sociam Dij date sponsam,
 Quæ iucundum transigat æuum
 M ecum: at uitæ cognita paucis
 E st mortalibus ista uoluptas.

Her C iues Pheræam qui colitis urbem, an domi est
 A dmetus? Chor. Intus est Pheretis filius.
 A t quæ te ad urbem causâ adegit Thessalam,
 H ospes Pheræas aduenires ut domos?

Her. O beo laborem Eurystheo Tirynthio.

Ch. Quò tendis? error quis uagabundum trahit?

Her. D iomedis ut Thracis quadrigas huc agam.

Ch. Quî poteris? hospes an uetus forsân tibi est?

Her. M inimè. nec unquam Bistonum attigi solum.

Ch. P otiare ut illis, ferro oportet cernere.

Her. S ed nec labores refugere, ut uelim, licet.

Ch. C æso redibis Rege, uel cæsus cades.

Her. D iscrimen istud non adeo nunc primitus.

Ch. Quid promouebis, dominum ubi deuiceris?

Her. C aptos tyranno tradam equos Tirynthio.

Ch. F rēnare captos alter haud facilis labor.

Her.

Her. A n fortè flammæ euomunt è naribus?

Ch. A uidis uirorum membra laniant dentibus.

Her. M emoras ferarum, non equorum pabulum.

Ch. P ræsepe tabo sordidum intuebere.

Her. Q uo patre iactat educator se editum?

Ch. M arte, & opulentam frænâ armis Thraciam.

Her. F atis laborem debitum agnosco meis,

P er aspra semper quæ petunt sublimia.

C um Marte natis optimum fuerat manum

N on contulisse, primitus Lycaone,

A c deinde Cygno. Tertius porrò hic mihi

C um domino, equisq; exhaustendus est labor.

M ortalium sed nullus intuebitur

H ostis pauentem dexteram Alcmena satum.

Ch. A tqui ipse dominus huius Admetus soli

H uc recta linquens dirigit rectâ gradum.

Ad. I oue nate salue, Persei clarum genus.

Her. A dmete salue, rector inclyte Thessalûm.

Ad. V rinam. Beneuolum te mihi certò scio.

Her. T onsurâ uerò quid sibi hæc uult lugubris?

Ad. H odie cadauer efferendum est hinc mihi.

Her. A uertat istud fors malum à natis tuis.

Ad. V iuunt creati liberi de me domi.

Her. M aturus annis fortè genitor occidit?

Ad. E t ille superat, atque mater, Hercules.

Her. A n igitur uxor periit Alcestis tua?

Ad. D e uxore nobis sermo sese offert duplex.

Her. F ató ne functam dicis? an superat adhuc?

Ad. O biit, nec obiit: méque luctu conficit.

D

EVRIPIDIS

- Herc. P erplexus es.iuxta atque pridem intelligo.
 Ad. F ati ne nosti quæ premat necessitas?
 Her. P ollicita mortem nempe pro te occumbere.
 Ad. S i pepigit istud,quomodo hanc uiuam putas?
 Her. L ugendo clades interim ne præueni.
 Ad. C ui mors propinqua est,iam perisse illum puto.
 Qui periit autem,iure nusquam dixeris.
 Her. N on esse,& esse discrepant longissimè.
 Ad. S ic tibi uidetur,Hercules:aliter mihi.
 Her. Quid ergo luges?quisnam amicorum occidit?
 Ad. M ulier.Mulieris mentio facta est modò.
 Her. A liena uobis,an propinqua sanguine?
 Ad. A liena quanuis iuncta necessitudine.
 Her. Quidnam ergo uitam finiit domi tuæ?
 Ad. H ic educata est orba patre mortuo.
 Her. V rinam dolore comperissem liberum.
 Ad. E xpecto quorsum tendat ista oratio.
 Her. A lterius hospes hospitis domum petam.
 Ad. B ona uerba.facinus istud auertat Deus.
 Her. I ngrata lugenti hospitis præsentia est.
 Ad. I ngredere tu ædes,mortui sint mortui.
 Her. H ospiti epulari turpe funesta in domo.
 Ad. D ucam seorsum te hospitum ad cœnacula.
 Her. S ine abire,inibis gratiam à me maximam.
 Ad. M inimè.Nec alios hospes accedes lares.
 H eus tu,præito,reclude posticum ædium.
 I ube atrienses apparare largiter
 H ospitibus epulas.Limen autem claudite,
 Quod medium ab aula separat cœnacula.

Non

N on est decorum, luctus ut conuiuiō
O bstrepat, & aures hospitum offendat dolor.

Ch. A dmete, quid agis? tanta cū te calamitas
P remat, recipies hospites? ita desipis?

Ad. A t qui domo illum si expulisset, & mœnibus
H ospitii egentem, an id probares? neutiquam.
M inus hospitalis, non minus miser forem.
A d calamitates illud etiam accederet,
V t hospitum hostis mea uocaretur domus.
N unc hospitem illum habebo rursus optimum,
S iticulosum quando ad Argos uenero.

Ch. C ur ergo, amicus siquidem is est, uti tu ais,
H unc esse passus nescium ærumnæ es tuæ?

Ad. S iquidem ille nostrum scisset infortunium,
N unquam subisset atrium domus meæ.
A t facere stultè me ille forsan rebitur,
N ec hæc probabit. Mea sed aula haud hospites
H uc uentitantes scit repellere turpiter.

Ch. O uiri hospita liberi
S emper atria, quæ incola
S e dignatus Apollo
E st Phœbus citharæ sciens.
N ec Deum puduit domus
H uius lanigeros greges
C uruis pascere uallibus:
E t per prata uirentia
P astoralia carmina
B landa pangere fistula.
Quin & uersicolorum

D ij

EV RIPIDIS

Lyncum turba suauibus
 E mollita modis, gregi
 I unxit intrepido latus.
 A rmentumque leonum
 V enit fuluicomantum
 E x Othry nemoroso.
 A d tuæ strepitum lyræ
 A pplausit maculosus
 P ictorum hinnuleum chorus,
 P ernici pede deferens
 A bietum alticomum nemus,
 D octo carmine concitus.
 E rgo tu pecoris domum
 F ertilissimam colis
 L impidum propter lacum
 B æbiæ, arui & iugera:
 E t patentibus soli
 T erminos conuallibus,
 Qua iubar solis cadens
 N ube currus induit,
 A d molossos pertinet:
 E t freta Aegei maris,
 A estuosa & littora
 C elsum ad usque Pelion.
 N unc apertis ædibus
 H umidis fletu genis
 H ospitem recipit tamen,
 C oniugis modò mortuæ
 F lens adhuc funus recens.

Nam

N am pudori pronus est
 C andor ingenuus, neque
 V lla pars sapientiæ
 A best, cùm probitas adest.
 E t mentem bona spes habet,
 S uccessura homini pio
 O mnia rectè.

Ad. C iues Pheræi qui hîc adestis sedulò,
 F amuli cadauer ritè compositum ad rögum
 S ublimè portant, ac sepulchri ad aggerem.
 A t uos supremam prodeuntem iam uiam
 D e more defunctam ultimùm alloquamini.

Ch. A t qui senili cerno genitorem gradu
 H uc se ferentem, coniugi & mundum tuæ
 P ortare famulos Manibus donaria.

Pher. M æroris adsum particeps, fili, tui.
 P roba & pudica sanè es orbus coniuge.
 S ed ista quamuis dura perpessu, tamen
 F eras necesse est. Accipe hunc mundum, ac humi
 V nà reconde. Honore corpus prosequi
 I llus æquum est, quæ prior pro te mori
 S ustinuit: ac ne sobolis orbus degerem
 T ristem senectam, & luctuosam te sine
 P erfecit una: cæterisq; fœminis
 T am illustre facinus ausa peperit gloriam.
 O sospitatrix filij, quæ mortuos
 N os suscitasti, iam uale. Ac Manes tibi
 P lacidos, bonosque sub Acheronte imo precor.
 T ales hominibus utiles tedas reor,

D iij

EVRIPIDIS

A ut uincla nunquam nosse coniugalia.
Ad. **N** ec has rogatu nostro ad inferias ades.
P resens amicûm nec mihi in numero es, neque
H unc induetur illa mundum, aut indiga
R erum tuarum sepelietur. Tum æquius
D olere fuerat, fata cûm me tollerent.
A n qui stetisti tum eminus, quique alteram
S enex puellam siueris pro te mori,
I llachrymabis funeri huic? Nec mihi pater
V erus fuisti, nec peperit ea me parens,
F alsò parentem quæ meam se dictitat:
S ed stirpe seruili editum in lucem tua
M e admouit uxor uberi furtim suo.
E t tu quis esses prodidit periculum.
N am nec patrem te existimo uerè meum:
A ut si es, pauore nemo te mortalium
S uperat inertî, qui supremo in limine
V itæ, senecta languidus, nec uolueris,
N ec fueris ausus emori pro filio.
S ed has mulierem hanc exteram in se sumere
P artes tulistis: quam genitricem, & patrem
S olam uocare iure possum æquissimo.
A t te facinoris tam decori gloria
I ngens manebat, filium superstitem
S i morte genitor liberauisses tua:
C ùm posset æui reliquus haud longus tibi
R estare cursus. Quod supererat temporis,
M ecum ista uiuo uiua consenesceret,
T edis nec orbus macerarer luctibus.

At

A t tu beata uita quicquid parturit
 F ructus,tulisti:sceptra qui florentibus
 T enueris annis,méque regni filium
 H æredem habueris,orbus ut ne liberis
 V acuam alienis dissipandam linqueres
 D omum.Nec illud dixeris, te à filio
 P rodi,senectam quòd tuam contempserit,
 V t qui reueritus semper unus maximè
 T e sim.Rependis gratiam hanc contrà mihi
 C um matre genitor. sed nec alios liberos
 D ehinc gignere potes,qui senectutem tuam
 A lant,& ornent.Neq; enim humabere hac manu.
 E tenim quod ad te pertinet,sum mortuus
 I amduum. At alium si salutis uindicem
 S um nactus,atque intueor eius munere
 H oc lumen alium,me illius natum puto,
 V icésque senij huic educandi debeo.
 V anè profectò postulant senes mori,
 E t de senecta longiore expostulant.
 S i mors propinquet,nemo iam cupit mori,
 N emo senectam queritur amplius grauem.
 Ch. A bsque his malorum iam sat est. Quiescite.
 N ec tu paternam nate bilem exaspera.
 P her. O nate,probris quem laceffis arrogans?
 V enaliùm ne de grege,aut Lydum,aut Phryga,
 A n Thessalum me Thessalo nescis patre,
 P lanéque stirpe generis ingenui fatum?
 N imis insolenter contumeliosus es:
 E t uerba iuuenis in patrem petulantia

EV RIPIDIS

I aſtas. At iſthic haud procax gratis eris.
 D ominus familiae te edidi ut fores meae:
 D e inde educaui, non prior ut extinguerer.
 N ec hanc habemus traditam à maioribus
 L egem, ut parentes morte ſeruent liberos.
 N ec Graius hic mos. Siue felix, ſeu miſer,
 T ibi natus uni es. Cuncta ego officia patris.
 T ibi cumulatè præſtiti: latè imperas.
 P opulis, & agri fuſa latè iugera,
 Quæ mihi reliquit genitor, hæc linquam tibi.
 Qua fraudo te in re? quàmue facio iniuriam?
 N e morere pro alio, nec ego pro te. Cernere
 T ibi dulce lucem eſt, dulce patri itidem puta.
 N am reputo mecum, quot manendum ſecula:
 S it inter umbras, quàm breuibus anguſtiis
 S int clauſa uitæ ſpatia, ſed blandula tamen.
 A t tu recuſas impudenter emori,
 V ltrâque fato deſtinatum terminum.
 V xore cæſa uiuis: ac redarguis
 D e in me pauoris, ſcœmina, timidiſſime,
 I nferior ipſe, quæ tuam iuuenis uicem.
 F ormoſe functa periit. A tenim callidè
 R ationem in iſti, qua perennè uiueres,
 S i ut quamque naſtus coniugem ſis, ne mori:
 P ro te recuſet, perſuadere poteris.
 D e inde ipſe timidus impetis conuiitiis,
 Qui facere renuant hæc, amicos. heus tace.
 T ecumque reputa, uita ceu dulciſ tibi eſt,
 D uldèſſe cunctis. Si ingeras opprobria

Haud

Haud falsa rursus, & plura forsan audies.

Chor. I am fit malorum superiorum accessio.

S enex, omitte exasperare filium.

Ad. C eu me locuto cuncta prome. ueritas

S i audita te urit, abstinentum iniuria.

Pher. P ro te fuisset grauius erratum mori.

Ad. Nil ergo refert iuuenis obeat, an senex?

Phe. V na anima oportet, non duabus uiuere.

Ad. Q uin uiue, secula donec antecias Iouis.

Phe. S ic immerentes hem parentes deuoues.

Ad. T e nempe uitæ longioris amor tenet.

Phe. A t pro te opinor hoc cadauer efferunt.

Ad. Q uod te pauoris arguit timidissime.

Phe. P ro me perisse hanc haud opinor dixeris.

Ad. V tinam aliquando tibi opus opera sit mea.

Phe. S æpè esto coniux, efferas ut plurimas.

Ad. T ibi hoc pudendum, qui recusaris mori.

Phe. S uaue lumen hoc, suaue cernere.

Ad. I gnauus animi es, nec uiri quicquam tenes.

Phe. N on funus efferis lætus, ac ridens senis.

Ad. V t cunque moriere, moriere inglorius.

Phe. A udire malè post fata non curæ est mihi.

Ad. O he, senectus plena ut impudentiæ est.

Phe. H aud impudens hæc, illa sed stolidi fuit.

Ad. A bi, atque humare me cadauer hoc sine.

Phe. A beo. ipse humabis, quippe qui ipse occideris.

A t tu propinquis coniugis penas dabis.

P ost hac Acastum nemo censebit uirum,

G ermanæ inuitam si ferat tacitus necem.

E

EVRIPIDIS

Ad. Nunc apâgerûque, & uxor orbi liberum
 V iuente nato: digni ut estis, carpite
 Miseram senectam, nec eadem mecum domus
 V os capiet. Ire. Patrium præconio
 S iquidem liceret tibi larem interdicere,
 Nihil moratus hunc tibi interdicerem.
 A t nos, ferendum quippe præsens est malum,
 E amus ignem mortuæ supponere.

Chor. F ortibus ô miserabilis ausis,
 O generosa, atque optima longè
 S alue. Sit tibi bonus, ac placidus
 A thlantiades, Plutoque facilis
 T e suscipiat. Si qua bonorum
 I llic præmia, cum Persephone
 V ita fructus carpe bene actæ.

Ser. P lerosque memini plurimarum gentium,
 D omoque, & epulis hic ab Admeto hospites
 O lim receptos: hospite isto at nequior
 S e in hos penates nullus unquam contulit.
 F uneſta primùm tecta non exhorruit
 I ntrare, luctu squalidum cernens herum.
 D ein fortuitos apparatus insolens
 N on conſulebat clade perſpecta boni.
 S i quid deeſſet immodèſtè clamitans
 I d flagitabat. Cymbium & manibus capax
 T ollens meraco ingurgitat ſe ſanguine
 Nigræ parentis, uſque dum affuſa undique
 Calfecit artus flamma uino exæſtuans.
 Deinde impeditus fronde myrthea comam

Agreſte

A greſte latrat: diſſonos licet ſonos
 Audire pariter. Ille ſecurus animi
 In clade noſtra cantitat. Nos autem heram
 Lachrymis profuſis flemus optimam. haud tamé
 Spectante, fletu commadeſcimus hospite,
 Quando ita uoluntas fert herilis. interim

Ego peregrinum hunc excipio dapibus domi
 Furem ſceleſtum, & impium ſicarium.

Eſſertur illa, funeri nec prodij

Comes, manú ue nuda planxi pectora,
 Dominám ue luxu, quæ parens fuerat mihi,

Seruísque cunctis, quæ mariti mollibus

Frangebatur iras uocibus, mille & malis

Nos eruebat. Itaque iure hunc odero,

Qui tecta ſubiit in calamitate hospitem.

Her. Heuſtu, ſeuerum cur tuere, ac tetricum?

Haud eſſe toruo erga hoſpites uultu decet

Seruum, ſed animo excipere læto comiter.

Tu domino amicum ſuſcipis ſupercili

Sueritate triſti, & ore turbido,

Intentus animum cladis in luctum extera.

Accede propius huc, uti ſapientior

Reddare. Noſti lege quæ mortalia

Natura genuit? haud opinor. unde enim

Id noſſe poſſeſ ſeruus? at de me accipe.

Mori neceſſe eſt omnibus mortalibus.

Nec ullus hominum nouit, an ſit cræſtina

Viſurus ortum lucis. etenim lubrica

Fortuna, cædas temperat rerum uices,

E ij

EVRIPIDIS

Quæ nec doceri, aut arte comprehendi queant.
 Hæc doctus ex me, genium age exhilara. Bibe.
 Quodcumque uitæ singuli afferunt dies,
 Id crede nostrum, sortis esse cætera.
 Præterea hominibus calicem suauissimam.
 Longè Dionem cole: benigna etenim dea est.
 Hæc alia omitte, & mihi monenti obtempera:
 Siquidem videntur uera, quæ tibi consulo.
 Atque adeò opinor, exolutus his malis,
 Comamque uinctus flore nobiscum bibes.
 Istius inanis liber ægritudinis.
 Nec dubito, quin si proluat semel cyphus.
 Inuersus hic te, ex uultuoso & retrico
 Effinget alium. Quando mortales sumus,
 Ex usu opinor sapere nos mortalia.
 Nam tetricorum & tristium ærumna potius
 Quàm uita, uita me puranda est iudice.
 Ser. Hæc scimus. Atqui familiæ præsens status.
 Nihil habet aptum risui, & conuiuiis.
 Her. Mulieris obitum ne extera supra modum.
 Desse, familiæ quando salui sunt heri.
 Ser. Salui: fugit te quanta clades nos premit.
 Her. Nisi forte dominus me sefellerit tuos.
 Ser. Nimis ille, nimis est hospitalis omnibus.
 Her. Minimè: nec ad eum funus externum attinet.
 Ser. Nimis hoc profectò familiare foris est.
 Her. Fors me malorum quippiam calauerit.
 Ser. Perge esse latus, nos heri tangant mala.
 Her. Hic sermo latus extera haud exordium est.

Ser.

Ser. Nec tibi epulanti mœstitudinem afferam.

Her. Iniuriam tuli haud ferendam ab hospite.

Ser. A lieno adisti hanc hospes aulam in tempore.

Nam luctuosa cuncta cernis, rasilo

Caput, & amictû lugubrem. Her. Num liberûm

Decessit aliquis, an gravis senio pater?

Ser. Extincta coniux hospes Admeti occidit.

Her. Quid ais? deinde me recepit hospitem?

Ser. Suis pudebat te repellere ab ædibus.

Her. O quales orbis, o miserrime, coniuge.

Ser. Quæ clade eadem pariter omnes perdidit.

Her. Quin sentiebam id uida cernens lumina,
Tristémque uultum, rasilémque uerticem.

Tamen exerum illi funus esse credidi.

A cui coactus hanc subiiri ianuam:

Atque in starn isto turbido rerum bibi,

Et hospitalis hominis affedi in domo.

Coniua demens flore uinctus tempora.

Sed culpa, qui non indicaueris, tua est,

A crumma tanta cum familia incumberet.

Sed ubinam humarum qua profectus reperiam?

Ser. Larissæ ad alta nobilis qua moenia

Rectà itur, urbis ante portam protinus

Tumulum uidebis artifice factum manu.

Her. O anime, corque exercitum molestiis,

O stende qualem Electryonis filia

Alcmena sobolem procrearit te Ioui.

Subtrahere fato foeminam extinctam est opus,

Suosque rursus ad penates ducere.

E. iij

EVRIPIDIS

A lceſtin, Admeto ut rependam gratiam.
 I bo, & nigrantis ſqualido ferrugine
 S tolæ tyranno Manium infidias dabo.
 A tque illum opinor deprehendam ad aggerem
 T umuli bibentem uiſtimarum ſanguinem.
 Quòd ſi è latebris clanculum irruens eum
 P rendam, & lacertis ſtrinxero circumdatis,
 V t cunque latera uerſet, eripiet mihi
 H unc nemo, donec coniugem Admeti auferam.
 S in aucupantem hæc præda me fefellerit,
 N ec ad cruoris adſit hauſtus, inferum
 R eges adibo, & regna ſolis neſcia,
 P oſcâmq; nec non impetraturum reor,
 A lceſtin, ut eam coniugi tradam in manum,
 Q ui me recepit hoſpitem, nec reppulit
 Q uanuis acerbo ſauciatus uulnere,
 A nimo ſed alto id me reueritus abdidit.
 Q uis Theſſalûm eſt in hoſpites benignior,
 G raîum ue? certè ſordido non dixerit,
 G eneroſus animi cùm ſit, beneficium datum.
 Ad. H eu mœſtum aditum, triſtem aſpectum
 V idui teſti. Quò feror? ubi ſum?
 Q uid loquar? aut quid taceam?
 Q ui peream? ô me miſero fato
 G enitum. ſunctos morte beatos
 D uco. his gratulor. hos amo. cum illis
 D egere dehinc libet. haud libet auras
 C ernere ſuperas. haud iuuat almæ
 D ehinc uestigia figere terræ.

Ob-

O bside tali despoliatum
M ors me sæuo pignerat Orco.

Chor. S ubi,subi tenebras
T ecti:subi.tulisti
D igna lachrymis:tulisti
C alamitatem lugubrem.
C onditos nil lachrymæ
C oniugis manes iuuant.

Ad. H oc,hoc uerbo uulnera renouas.
Q uæ magis homini est aspra calamitas,
Q uàm spoliari coniuge fida?
V tinam tedæ, thalamique exors
S ocia haud ulli tecta habitassem
L ectos uacuos coniuge,& orbam
S obolis uitam duco beatam.
V nam in uitam impendere curas
E st moderati sarcina luctus:
A t languentia pignora morbo,&
D eformati funere thalami
I ntolerandi est cumulus luctus:
P ræsertim,cùm coniugis orbam &
S obolis liceat ducere uitam.

Chor. S ors,sors ineluctabilis
P remit,nec ullus lachrymis
M odus est.Acerba fers,tamen
P erfer. etenim nec coniuge
T u primus orbus es.alios
M ortalium alia calamitas
D olore sæuo conficit.

EVRIPIDIS

Ad. Longi ô luctus, ô amicorum
 Desideria luce carentum.
 Cur ueruisti me præcipitem
 Triste sepulchri mittere in antrum,
 Et cum coniuge fida pariter
 Tumuli unius mole recondi?
 Accipisset geminas pro una
 Animas Pluto, trãsque fretassent
 Duo fidissima pectora pariter
 Stygias undas.

Chor. Mihi uir quidam sanguine iunctus
 Puerum amisit lachrymis dignum,
 Solam generis spem, moderatè
 Tamen ærumnam hanc pertulit, et si
 Orbis sobolis uertice cano,
 Et præcipiti languidus æuo.

Ad. O mutati facies tecti.
 Quinam ingrediar, quinam habitabo
 Versis fatis? heu mihi quantum
 Distat ab illa domus hæc, olim
 Quam Peliacæ lumine redæ,
 Et festis ululatam hymenæis
 Ingrediebar dextera inhærens
 Charæ coniugis, ac multisono
 Conuiuiarum strepitu à tergo,
 Qui beatos dicerent
 Meque, & illam mortuam.
 Quippe utrosque nobiles,
 Et utrinque ex optimis

Chor.

E ditos maioribus
 C oniugali uinculo
 C opulatos. At modò
 N uptialis carminis
 L uctus occupat locum:
 P róque candidis peplis
 P ulla uestis ad toros
 M e reducit cœlibes.

Ch. M ali inexperto tibi fortunæ
 D olor hic cursum rupit amicæ:
 A t seruasti uitam animámque:
 M ortua coniux liquit amantem:
 Quæ noua mentem turbat imago?
 M ultos coniuge mors orbauit,
 S oluens focij fœdera lecti.

Ad. E tsi aliter aliis uisum, amici, coniugis
 F eliciorem duco, quàm fortem meam:
 E repta nanque plurimis molestiis,
 C um laude summa triste nil dehinc sentiet.
 A t ego, perisse quem fuerat æquum, meo
 F ato superstes uitam agam illætabilem:
 Quod adeò iam nunc sentio. Nam quî domum
 S ubire potero hanc? quem alloquar? cuius fruar
 S ermone? mentem quo domi oblectem? gradum
 Quò uertam? ubique solitudo in ædibus
 M ærore mentem conficit, cùm coniugis
 V acuum cubile cerno, cùm uacuam throni
 S edem relictam, & squalidum situ solum.
 C ircaque genua procidentes liberi

F

EVRIPIDIS

D essent, parentem lachrymantes. serui hera
S esse queruntur destitutos optima.
A tque is domi rerum est status mihi. At foris
Me Thessalorum nuptiæ, me scæminis
C ætus frequentes enecabunt, different
D olore miserum uxoris æquales meæ:
Quas quo intuebor ore? Tum si quis malè
A nimatus in me est, soluet ora talibus:
E n quem cupido fœda uitæ detinet,
M etúsque mortis, qui redemit coniugis
S e morte ab Orco ignauus: ac uir postea
S ibi uidetur. Tum parentes proprios
I nsensus odit, ipse non ausus mori,
H ic rumor inter improbos me differet.
E cquem ergo uita mihi uoluptatem feret,
Quem fama lacerat, & calamitas obruit?

Ch. E go ignota profano
P er compendia uulgo
M usarum comes iui:
E t sermonibus aurem
D octis applicui meam
N on raro. At remedij genus
N ondum ullum reperi, cui
C edat dura necessitas.
H anc contra medicamina
D octi nec dedit Orphei
T hressis in tabulis manus:
N ec cum Asclepiadis pa. er
P hæbus pharmaca proderet,

Vt

V t mortalibus ægris
M orbo membra leuant,
H anc aduersus opem tulit.
S olas huius ad aras
N on est ire Deæ, neque
A d simulachra, nec ulla
E st placabilis hostia.
O diua, ô, uiolentior
A d me ne solito ueni.
N am tu consiliis comes
Q uicquid Iuppiter annuit,
C ertum ducis ad exitum:
T u dextra facili domas
D uri robora ferri.
N ec fastum tibi mentis
I nfrænem cohibet pudor.
E t dextræ in fragili suæ
V inclo te implicuit Dea.
P erfer. Nam neque fato
F unctos æthereas trahes
F lendo rursus ad auras.
M orsetiam notha pignora
D iuum falce merit sua,
D um nobiscum erat omnibus
C hara, & mortua chara erit.
T u lecti tibi comparem
S upra omnes generosam es
S ortitus. Neque coniugis
B ustum ullus numeret tuæ

F ij

EVRIPIDIS.

Inter funereas specus,
 Aggere quæ tumuli premunt.
 Vita functa cadauera.
 Diuinis sed honoribus
 Aequet religio hospitum.
 Manes. Atque aliquis uia.
 Electens dixerit olim:
 Hæc moriendo uiri sui.
 Vitam sponte redemit.
 Nunc auget numerum Deum.
 Salue ô sancta. ope sospita.
 Nos præsens. Ita uotis
 Illam, atque ominibus bonis
 Longum posteritas colet.
 Sed uisa fallunt me, nisi Alcmena satus.
 Admete ad ædes dirigit gressum tuas.
 Hæc. Admete amicos liberè eloqui decet,
 Nec in recessu pectoris silentio
 Abdere, quod ægre est. amici haberes me ut loco,
 Dignus uidebar, clade cum in tua afforem:
 At tu propinquo coniugis iam funere
 Non indicato me recepisti hospitem,
 Cui cura premeret te doloris exteri.
 At ego coronis tempora euinctus deis
 Libaui apud te in lugubri lætus domo.
 Irascor equidem, irascor hac iniuria.
 Affectus abs te, sed tuis iam luctibus
 Acerbitatis nolo quicquam apponere.
 Causamque, cur huc sum reuersus, denuò
 Narrabo.

Narrabo. mulierem interim hanc serua mihi,
 Dum Rege caeso Bistonum huc redux agam.
 Thraces quadriugos. Sin quod absit accidar,
 (Nam me ut reducant sospitem precor Deos)
 Hanc dono, dicóque familiæ ancillam tuæ,
 Quæ parva nobis est labore maximo.

- Proposita nanque publico in certamine
 Sudore digna deprehendi præmia,
 Vnde hanc reporto uictor. è certamine
 Leuiore munus erant equi uictoribus.
 Maiora sed qui uicerant, ut caestibus,
 Lectæue fortes dona referebant bouum
 Armenta. posthæc ultimo fœmina loco.
 Cúmque incidissem forrè, turpe sum ratus
 Cum laude pariter præmium cõtemnere.
 Sed ut antè dixi, fœminam curæ tuæ
 Commendo, quam non prædo per uim sustuli,
 Sed comparatam maximis laboribus
 Adduco. fors factum ipse post laudaueris.

Ad. Quòd clam te habuerim calamitatem coniugis,
 Ne interpretere cõtumeliæ, Hercules,
 Id ergo factum, aut quòd sinistrè sentiam
 De te. Dolori sed dolorem adieceras,
 Alterius ædes si subisses hospitis.
 Nam flere clades sat mihi fuerat meas.
 Sed hanc puellam, si pòte, obsecro iube
 Afferuet alius Thessalûm, quem non pari
 Sors calamitate perculit. Multi hospites
 Tibi sunt Pheræi. Memoriam cladis meæ

F. iij

EVRIPIDIS

Renouare omitte. non potero siccis domi
 Oculis tueri hanc. uulneri uulnus nouum
 Ne appone: satis est cladium, quod nunc premit.
 Qua parte poterit ædium seruari
 Castè puella? uestis adolescentulam,
 Cultusque loquitur. an uirum in commercio?
 Quî poterit inter assiduo iuuenes agens
 Castam tueri se? nec in promptu Hercules
 Regere iuentam est: ac mihi cura est tui.
 Functæ? ne fato coniugis thalamo hanc alam?
 Et quî in cubili collocabo hanc illius?
 Offensionem hic metuo duplicem, & ciuium
 Ne criminetur quispiam me, & optimè
 De me merentis proditorem coniugis
 Dicat puellæ alterius amplexu frui.
 Sponsamque uereor mortuam, cuius mihi
 Esse sacrosanctam memoriam meritò decet.
 Me multa circumspicere par. O fœmina
 Quæcunque tandem es, es profectò Alcestidi
 Modo, & statura corporis simillima.
 Me miserum. ab oculis per Deos procul meis
 Apage mulierem hanc, né ue perdas perditum.
 Nanque intueri coniugem uideor meam,
 Cum intueor istam. pectus horror obsider,
 Fontes ab oculis lachrymarum profluunt.
 Nunc calamitatis huius, heu miser, miser,
 Acerbitatem luctuosam sentio.

Chor. Laudare sortem non equidem possum tuam.
 Tamen ferendum, quisquis es, quod dant Dei.

Her. Si mihi potestas esset hæc diuinitus
Concessa, ab umbris coniugem ut reducerem,
Eamque possem tibi referre gratiam.

Ad. Scio referres promptus. at cuinam hoc datum?
Nec luce cassis luce post frui licet.

Her. Perfer modeste, neue te afflictes nimis.

Ad. Lenire uerbis facile, quod durum est pati.

Her. Quid promouebis, perpetim si lugeas?

Ad. Scio. dolendi sed uoluptas me huc rapit.

Her. Extinctam amare lachrymandi occasio est.

Ad. Etiam miserius quam loquor me perdidit.

Her. Vxor es orbus optima. quis id neget?

Ad. Nullo ut fruatur pectus hoc post gaudio.

Her. Tempus leuabit, quod recens nunc est malum.

Ad. Tempus profecto, si mori tempus uocas.

Her. Te mitigabit uxor, ac tædæ nouæ.

Ad. Au, quid ais? ex te haud istud expectaueram.

Her. Expers iugalis exiges uitam tori?

Ad. Nulla accubabit mulier unquam huic pectori.

Her. Prodesse reris posse te sic mortuæ?

Ad. Vbi, ubi sit, illam honore semper prosequar.

Her. Hæc laudo sanè, laudo. sed stultè facis.

Ad. Sponsum nec ulla me uocabit fœmina.

Her. Quin coniugem erga laudo nimirum fidem.

Ad. Si negligam etiam mortuam, peream malè.

Her. Nunc recipe tecto hanc stirpe nobili satam.

Ad. Per qui creauit te loquem istud deprecor.

Her. Hoc si recusas, perperam tibi consulis.

Ad. Hoc ni recuso, macerabor luctibus.

F iiij

EVRIPIDIS

- Her. Obsequere, & huius non pigebit gratia.
 Ad. Vtinam haud tulisses præmium hoc certaminis.
 Her. Et mecum es huius particeps uictoriae.
 Ad. Probè es locutus, sed recedat foemina.
 Her. Siquidem est necesse: at num necesse sit, uide.
 Ad. Necesse: nisi ob id fortè tu succenseas.
 Her. Non temerè id à te tantoperè contenderem.
 Ad. Age, uince: quanuis grata minimè postules.
 Her. Factum probabis postea: pare modò.
 Ad. Siquidem hanc subire tecta oportet, ducite.
 Her. Seruis mulierem hanc neutiquam commiserò.
 Ad. Quin ipse in ædes ducito illam si lubet.
 Her. Tibi profectò mulierem tradam in manum.
 Ad. Ego haud tetigero. tecta subeunti patent.
 Her. Tuæ stat uni dexteræ hanc concedere.
 Ad. Coactus istud, atque nolens perpetuo.
 Her. Protende promptus dexteram, range hospitam.
 Ad. Protendo, ueluti Gorgonis sectum ad caput.
 Her. Teneas ne? Ad. sanè teneo. Herc. serua iam, & Ioue
 Natum fatebere generosum olim hospitem.
 Ipsam intuere, similis uxori an tuæ
 Sit, ac beatus luctuum iam define.
 Ad. O Dij boni. ô miraculum inopinum, ac nouum.
 Oculis profectò coniugem intueor meam:
 A ut me Deorum quispiam ludibrio
 Recreat, inani corda lactans gaudio.
 Her. Non ita: sed ipsam coniugem cernis tuam.
 Ad. Ne larua ab umbris missa sit, circumspecte.
 Her. Caue esse credas hospitem tuum Magum.

Adm

Ad. S ed quam sepelii, coniugem intueor meam?

Her. S ic. At fidem tu, & iure forti non habes.

Ad. T ango, alloquorque coniugem ut uiuam meam?

Her. A lloquere. uotis quicquid optabas habes.

Ad. O corpus, oculus coniugis charissimæ,
S pem præter habeo te, uidere postea
Quã non putará posse me? Her. Ne dubita: habes.
M odò ne Deorum quispiam inuideat tibi.

Ad. O clara soboles maximi Iouis, utinam
B eatum æuum transigas, ac fospitem
T e seruet idem, qui creauit, Iuppiter.
N am me iacentem solus erexti: è Styge
Quonam reduxisti ad lumen hanc rursus modo?

Her. D epræliatus cum tyranno Manium.

Ad. V bi nactus illum prælio congressus es?

Her. P ropter sepulchri dexteram inieci aggerem.

Ad. Quid muta tandem perseuerat foemina?

Her. N ondum tibi fas eius alloquio frui,
D iis antequàm sese expiarit Manibus,
T errisque lucem tertia ostendet dies.
D uc coniugem intrò iam tuam, ac in posterum
A dmite, iusti cultor, atque in hospites
P ius esse persta. Vale. Ego Stheneli filio
A beo imperatum mihi laborem ut exequar.

Ad. M ane, ac penates, & dapes adi sacras.

Her. I d fiet aliàs. nunc celeritate est opus.

Ad. D ij rem secudent, téque reddant fospitem.
E dico cunctis ciuibus regni mei,
O b res secundas ut choris indulgeant.

Et uiſtimarum fanguine aras imbuant.
M utata uitæ in melius eſt facies modò.
F elicitatem nec tego ingratus meam.
Ch. F ortuna uices lubrica uerſat
V arias docilis ſumere formas.
I nopina Dei plurima peragunt.
N on ſuccedunt quæ fore ſperas:
Quæ fore nemo poſſe putaret,
S æpe expediunt numina. Qualem
H æc ſortita eſt fabula finem.

F I N I S.